

Drangedal
Kommune

Alkoholpolitisk handlingsplan

- trygt, godt og tydelig

Drangedal kommune 2024 – 2028

Vedtatt av Drangedal kommunestyre 13.06.2024

Innhold

Bakgrunn og forankring	3
Hovedmål 1: Drangedal skal ha et trygt, attraktivt og inkluderende uteliv	4
1.1 Delmål: En bygd med trygg og ansvarlig alkoholhåndtering.....	4
1.2 Delmål: En bransje med kompetent arbeidskraft.....	5
1.3. Delmål: Et attraktivt og mangfoldig uteliv	6
1.4 Delmål: Et inkluderende uteliv, uten diskriminering og trakassering.....	8
1.5 Delmål: Forutsigbare rammebetingelser for næringen	8
Hovedmål 2: Salg og skjenking av alkohol skal skje på like konkurransevilkår og med seriøse næringsdrivende	10
2.1 Delmål: Hindre økonomisk kriminalitet og arbeidslivskriminalitet	10
2.2 Delmål: Sikre seriøs drift	11

Bakgrunn og forankring

Handlingsplanens hensikt er å bidra til en forsvarlig alkoholpolitikk i Drangedal kommune som både ivaretar hensynet til alkohollovens formål, folkehelse og legger til rette for en bærekraftig utelivs- og dagligvarenæring. Dette vil bidra til et attraktivt og mangfoldig uteliv med forutsigbare og næringsvennlige rammebetingelser, samtidig som hensynet til forsvarlig alkoholomsetning, kontroll, folkehelse og alkoholfrie arenaer ivaretas. For kommunen er det også vesentlig at alkoholpolitikken bidrar til gode nabolag og at folk i ulike aldre og livssituasjoner trives i bygda.

Det øverste styringsdokumentet i kommunen er gjeldende kommuneplan. Kommuneplanens arealdel er vedtatt i kommunestyret 14.10.16, og samfunnsdelen med strategier er vedtatt 19.09.19. Kommuneplanens samfunnsdel tar stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon. Drangedal skal bli en mer attraktiv plass å flytte til, og det må være attraktivt å være der. Planen tar stilling til visjon og mål mot 2029.

<http://www.drangedal.kommune.no/globalassets/teknisk-og-eiendom/planer/samfunnsplan/samfunnsplanen-2019---2029.pdf>

Alkoholloven har som formål å begrense de samfunnsmessige og individuelle skadene av alkoholbruk i størst mulig grad. Alkoholloven setter rammene for hvordan alkoholpolitikken skal forvaltes. Kommunene har etter alkoholloven § 1-7d plikt til å utarbeide en alkoholpolitisk handlingsplan, men innenfor lovens rammer er kommunene tillagt betydelig ansvar og stor frihet til å utforme egen alkoholpolitikk.

Kommunestyret vedtar Drangedal kommunes alkoholpolitiske handlingsplan. Avgjørelsesmyndighet ved søknader og inndragning av alle bevillinger delegeres til administrasjonen i henhold til det ordinære delegasjonsreglement.

WHO har gjennom handlingsplan for forebygging og begrensning av ikke smittsomme sykdommer vedtatt et globalt mål om reduksjon av skadelig bruk av alkohol med minst 10 % innen 2025, sammenlignet med 2010. Norge har forpliktet seg til å følge opp dette målet. I følge FHI sine studier er høye priser på alkohol og begrensninger i tilgjengelighet de mest effektive tiltakene for å dempe alkoholforbruket i befolkningen. (FHI publikasjon: Alkohol i Norge)

Hovedmål 1: Drangedal skal ha et trygt, attraktivt og inkluderende uteliv

Folkehelseperspektivet tilsier at det er viktig for Drangedal kommune at alkoholhåndtering skal foregå i trygge rammer, både for de som kjøper og serveres alkohol, og for de som jobber i næringen. Det skal være trygt å oppholde seg i bygda. Hovedmålsettingen med den alkoholpolitiske handlingsplanen i Drangedal er å redusere skadelig alkoholbruk i størst mulig grad, både på individnivå og samfunnsnivå

Delmålene og tiltakene skal bidra til at hovedmålet oppnås. Forhindre salg og skjenking til mindreårige og overskjenking er en hovedprioritet.

1.1 Delmål: En bygd med trygg og ansvarlig alkoholhåndtering

Alkoholhåndtering kan by på utfordringer både for aktørene i næringen, gjester og bygdas øvrige befolkning. Å jobbe for størst mulig overholdelse av gjeldende regelverk blant bevillingshavere er viktig for å sikre en trygg bygd.

1.1.1 Tiltak: Veiledning og dialog med næringen

Drangedal kommune skal sikre ansvarlig alkoholhåndtering ved å tilby veiledning og dialog om forsvarlig forvaltning av alkoholloven.

Veiledning og dialog i søknads- og oppstartsprosessen er særlig viktig for å sikre at bevillingssøker har de nødvendige forutsetningene for å forhindre overtredelser av gjeldende regelverk. Det skal blant annet være fokus på å gi grundig informasjon til bevillingshavere om lover og regler som kan få store konsekvenser dersom de ikke overholdes.

1.1.2 Tiltak: Samarbeide tett med hørings- og faginstanser

Både politi og Skatteetaten er viktige samarbeidspartnere. Kommunen skal på sin side følge opp relevante forhold som instansene opplyser om. Videre vil SLT-koordinator og andre relevante faginstanser bli involvert ved behov, for å kunne sikre en helhetlig tilnærming til å løse ulike utfordringer og problemstillinger

1.1.3 Tiltak: Utføre målrettede kontroller

Drangedal kommune skal, utover det lovpålagte minimumskravet om at hver bevilling skal kontrolleres minst én gang i året, ha målrettet kontrolloppfølging. Oppfølgingen skal baseres på salgs – og skjenkestedets driftshistorikk og beliggenhet. Videre er det et sentralt element i kommunens kontrollvirksomhet å øke næringens bevissthet rundt skjenking og salg av alkohol til mindreårige og åpenbart påvirkede personer samt forbud mot alkoholreklame.

1.1.4 Tiltak: Tildele prikker ved regelbrudd

Drangedal kommune skal tildele prikker ved brudd på alkoholregelverket. Selv om kommunens primære mål er at man i samarbeid med næringen skal gjøre utelivet trygt, er kommunen også satt til å forvalte et nasjonalt prikktildelingssystem. Dette innebærer at tildeling av 12 prikker i løpet av en periode på to år fører til en standardreaksjon på én ukes inndragning av Salgs- eller skjenkebevilling.

Alkoholregelverket er bygget på et objektivt ansvar for bevillingshaver, som innebærer at dokumenterte avvik får konsekvenser i form av prikktildeling. Det er samme etat i kommunen som er satt til å følge opp både samarbeidslinjen og sanksjoner i tilfeller der det dokumenteres brudd på regelverket. For å sikre legitimitet er det viktig at brudd på alkohollovens bestemmelser skal sanksjoneres raskt og effektivt, og at kommunen har en forutsigbar praksis.

1.1.5 Tiltak: En tverrfaglig tilnærming til folkehelseperspektivet

Plan, næring og utvikling samt, kommuneoverlegen og andre relevante aktører internt i kommunen skal utvikle en helhetlig tilnærming til rus og alkohol som ivaretar folkehelsen i et større perspektiv.

<https://www.drangedal.kommune.no/globalassets/helse-og-omsorg/planer/systematisk-folkehelsearbeid-i-drangedal-kommune-2020-2024.pdf>

1.2 Delmål: En bransje med kompetent arbeidskraft

Kompetent arbeidskraft er nøkkel til forsvarlig drift. Mange ansatte har utelivet som sin første kontakt med arbeidslivet og har få eller ingen formelle kvalifikasjoner. Bevillingshaver har selv ansvar for at de ansatte har tilstrekkelig kunnskap og kompetanse. Kommunen skal imidlertid også arbeide for å heve kompetansenivået i næringen for å sikre regelverksoverholdelse, slik at bevillingshaver kan unngå prikktildeling og andre negative konsekvenser.

1.2.1 Tiltak: Veilede om tarifflønn

Arbeidet opp mot arbeidslivskriminalitet og allmenngjort tarifflønn er et viktig element under målet om kompetent arbeidskraft. Arbeidstilsynet fører tilsyn med at reglene om allmenngjort tarifflønn og arbeidsmiljø overholdes.

1.2.2 Tiltak: Utføre veiledninger

Drangedal kommune skal utfører stedlig veiledning på skjenkesteder og butikker. Dette kan skje både på kommunens og bevillingshavers initiativ.

1.2.3 Tiltak: Sørge for oppfølging av ansvarlig roller

Bevillingshaver plikter å søke om godkjenning når det kommer nye personer i ansvarlige roller. Drangedal kommune skal ha oppfølging av at bevillingspliktige virksomheter til enhver tid oppfyller kravene knyttet til styrer og stedfortreder. Dette er viktig for å sikre at kompetent arbeidskraft innehar nøkkelroller, og at disse rollene besittes av personer med reelt ansvar for utøvelsen av bevillingen.

1.2.4 Tiltak: Bidra til å styrke bevillingshavers internkontroll

Drangedal kommune har fokus på at alle skjenkesteder har et godt internkontrollsystem. Et godt internkontrollsystem går ut på å organisere den daglige driften av stedet slik at regelverk overholdes. Bevillingshaverne må videre ha et system for hvordan eventuelle avvik skal rettes og følges opp for å unngå gjentakelse. Kommunen skal gjennom veiledning under skjenkekontroller og i sin øvrige dialog med bevillingshaverne bidra til økt kunnskap om og forståelse av viktigheten av god internkontroll.

Drangedal kommune oppfordrer til at internkontrollen skal være et levende og nyttig dokument for ansatte. Helsedirektoratet har utarbeidet en enkel mal for internkontroll.

<https://www.helsedirektoratet.no/tema/alkohol/guide-til-god-internkontroll-etter-alkoholloven>

1.3. Delmål: Et attraktivt og mangfoldig uteliv

Etterspørselen i næringen kan by på utfordringer for forvaltningen fordi regelverket ikke nødvendigvis følger samfunnsutviklingen. Samtidig er det viktig at kommunen sørger for å opprettholde alkoholfrie arenaer.

1.3.1 Tiltak: Vurdere hovedprinsipper for barn og unge

Drangedal kommune skal påse at skjenke – og serveringstedene begrenser barn og unges eksponering for alkohol og sikre alkoholfrie arenaer i det offentlige rom. Skjenking av alkohol skal i utgangspunktet være noe innbyggerne må oppsøke.

1.3.2. Tiltak: Gi bevilling til ordinære serverings- og skjenkesteder

Drangedal kommune skal gi alminnelig skjenkebevilling til ordinære serverings- og skjenkesteder, forutsatt at vilkårene for å få innvilget bevilling er oppfylt. Ordinære serverings- og skjenkesteder ansees i denne forbindelse å inkludere steder som har servering og skjenking som sin hovedvirksomhet, og i tillegg tilbyr ulike aktiviteter eller kulturtilbud. Dette innebærer at virksomheter som primært er i en annen bransje enn serveringsnæringen som hovedregel ikke vil regnes som ordinære serverings- og skjenkesteder, og følgelig ikke gis skjenkebevilling. Videre vil det heller ikke innvilges salgs- eller skjenkebevilling til gatekjøkken, foodtrucks, mobile salgsvogner mv. Virksomheter som primært yter et kulturtilbud, hvor stedets og kulturtilbudets karakter er slik at disse naturlig kan kombineres med skjenking av alkoholholdig drikke, kan etter en konkret helhetsvurdering gis skjenkebevilling.

1.3.3. Tiltak: Gi skjenkebevilling for en enkelt anledning

Det kan gis skjenkebevilling for en enkelt anledning til et åpent arrangement etter alkoholoven § 1-6 andre ledd eller et lukket arrangement etter alkoholoven § 4-5. Det gis skjenkebevilling til åpne arrangementer i kommunen, så lenge de er i tråd med føringene i denne planen. Det kan også gis skjenkebevilling for et enkelt åpent arrangement i lokaler som ikke er rene serverings- og skjenkesteder. Forutsetningen er at arrangementet er en del av et større, overordnet arrangement, hvor det er sammenheng mellom arrangementets art og skjenkingen og at virksomheten/arrangementet ikke retter seg mot barn og unge eller er et rent salgsarrangement. Det settes et tak på 12 bevillinger på enkeltanledninger pr. søker pr. år i Drangedal kommune.

1.3.4. Tiltak: Sikre alkoholfrie arenaer i offentlige rom

Drangedal kommune innvilger ikke skjenkebevilling ved flerbruksbygg og arrangementer som primært retter seg mot barn og ungdom under 18 år, med unntak av i arealer som fremstår som ordinære serverings- og skjenkesteder.

Som hovedregel innvilges det ikke skjenkebevilling ved tribuneanlegg eller i tilknytning til arena i forbindelse med idrettsarrangement. Etter en konkret vurdering kan det unntaksvis gis bevilling for et klart avgrenset område som er under bevillingssøkers disposisjon.

Flerbruksbygg som i hovedsak retter seg mot barn, unge og familier skal være alkoholfrie. Det avgjørende er om bygget kjennetegnes av å være en tilgjengelig flerbruksarena og et sted som brukes av alle aldersgrupper. Dette i motsetning til de typiske kulturunntakene som har et tilbud rettet mot voksne. Dersom det er klart avskilte serverings- eller konferanseområder, kan bevilling gis til disse.

1.3.5. Tiltak: Føringer for salgsbevilling, nettsalg og levering

Salgsbevilling gis til virksomheter som har et fremtredende utvalg av dagligvarer, herunder mat og drikke. Det innvilges salgsbevilling for nettsalg og levering så fremt utsalgsstedet er dagligvarebutikk. Forutsatt at alkoholovens krav til salgsbevillinger er ivaretatt. Ved alle søknader om salgsbevilling på nett og til levering oppstilles det

særskilte dokumentasjonskrav i søknadsprosessen. Salgsbevilling gis til utsalgsstedet, og det er utsalgsstedet som har ansvaret for at virksomheten som leverer har internkontroll og rutiner som sørger for at alkohollovens regler for salg av alkohol overholdes.

1.4 Delmål: Et inkluderende uteliv, uten diskriminering og trakassering

Drangedal skal være en åpen, inkluderende og tolerant bygd med *likeverd og likestilling som viktige verdier*. Kommunen har som mål å avdekke og forebygge diskriminering og trakassering i utelivet.

1.4.1 Tiltak: Bidra til økt kunnskap om diskriminering og trakassering

Gjennom veiledning og dialog med utelivsnæringen skal Drangedal kommune bidra til økt kunnskap om diskriminering og trakassering. Bevillingshavere oppfordres til å inkludere rutiner for forebygging og håndtering av diskriminering og seksuell trakassering i sin internkontroll eller som del av HMS-arbeidet.

1.4.2 Tiltak: Oppfordre til universell utforming av steder med skjenkebevilling

Drangedal kommune ønsker at bygdas skjenkesteder og arrangementer skal være tilgjengelig for alle, uavhengig av funksjonsevne. Ved nyetablering av serveringssteder ivaretas dette av Plan- og bygningsloven. Kommunen vil oppfordre alle som søker om bevilling til å sikre at gjeldende krav til universell utforming er oppfylt.

1.5 Delmål: Forutsigbare rammebetingelser for næringen

Drangedal kommune skal ha fokus på effektiv og forutsigbar saksbehandling, i tillegg til like rammebetingelser for hele næringen.

1.5.1 Tiltak: Åpnings - og skjenketider

- Åpningstid fredag, lørdag og alle dager før helligdager til kl. 03.30.
- Skjenking av alkoholholdig drikk avsluttes seinest kl. 03.00.
- Åpningstid øvrige dager til kl. 03.30. Skjenking av alkoholholdig drikk avsluttes seinest kl. 03.00.
- Dag før 1. og 17. mai behandles på samme måte som dag før helligdag.

Prøveperiode på utvidet skjenketid på opptil et år fra 01.09.2024.

Konsum av utskjenket alkoholholdig drikk må opphøre seinest 30 minutter etter skjenketidens utløp og gjestene må forlate lokalet/området. I hovedregel innvilges alle bevillingshavere like skjenketider.

1.5.2 Tiltak: Åpnings – og salgstider av alkoholholdig drikk gruppe 1 (drikk som inneholder over 2,5 og høyest 4,7 volumprosent alkohol)

Drangedal kommune praktiserer alkohollovens maksimaltider for salg av alkoholholdig drikk. Følgende salgstider gjelder:

- Alminnelige hverdager til kl. 20.00.
- Dager før søn. - og helligdager til kl. 18.00.
- Påske -, pinse-, jule - og nyttårsaften til kl. 16.00.
- Salg kan starte fra kl. 08.00, jf. alkoholloven § 3-7 første ledd.

Merk at dagen før Kristihimmelfartsdag er unntatt, og regnes i denne sammenheng som alminnelig hverdag. Det samme gjelder for dagen før 1.mai og 17.mai, jf. lov om 1. og 17.mai § 2.

1.5.3 Tiltak: Dialog og forutsigbarhet i søknadsprosessen

Gjensidig dialog og forutsigbarhet innebærer at søkerne og kommunen får god informasjon, tilbakemeldinger som igjen kan gi raske og effektive søknadsprosesser

1.5.4 Tiltak: Salgs - og skjenkebevillinger

Drangedal kommune viderefører alle eksisterende salgs – bevillinger, skjenkebevillingene må fornyes for planperioden 2024 - 2028. Dette betyr at kommunens salgssteder automatisk får ny bevilling, forutsatt at lovens krav er oppfylt.

Hovedmål 2: Salg og skjenking av alkohol skal skje på like konkurransevilkår og med seriøse næringsdrivende

Drangedal kommunens uteliv og dagligvarebransje består av gode og profesjonelle næringsdrivende som bidrar til verdiskapning. Imidlertid er denne delen av næringslivet spesielt utsatt for økonomisk kriminalitet, sosial dumping og arbeidslivskriminalitet.

En viktig del av kommunens arbeid og legge til rette for rettferdig konkurranse på like vilkår i bygdas serverings-, skjenke – og dagligvarebransje er å forhindre økonomisk kriminalitet og arbeidslivskriminalitet. Denne type kriminalitet er sterkt konkurransevridende og undergraver både skatte – og avgiftsregelverket og de ansattes rettigheter.

2.1 Delmål: Hindre økonomisk kriminalitet og arbeidslivskriminalitet

Drangedal kommune har som målsetning å bidra til bekjempelse av arbeidslivs – og økonomisk kriminalitet.

Økonomisk kriminalitet som skatte- og avgiftsunndragelser og manglende innberetning av omsetning gir noen en uberettiget konkurransefordel, og kan føre til at profesjonelle og gode næringsdrivende blir utkonkurrert.

Arbeidslivskriminalitet som for eksempel bruk av ulovlig arbeidskraft kan føre til utnyttelse av mennesker i en sårbar situasjon og åpner for sosial dumping.

Det er også konkurransevridende, etter som bruk av ulovlig arbeidskraft kan gi arbeidsgiver besparelser på lønnsutgifter, forskuddsskatt og arbeidsgiveravgift.

2.1.1 Tiltak: Utføre vandelsvurdering i søknadsprosessen

Drangedal kommune skal i søknadsbehandlingen foreta en konkret og helhetlig vurdering av hvorvidt vandelskravet er oppfylt. Vurderingen gjøres på bakgrunn av opplysninger kommunen har innhentet fra aktuelle høringsinstanser. Ved vandelsvurdering av personer med vesentlig innflytelse etter alkoholloven innhentes det alltid uttalelser fra politiet og skatte- og avgiftsmyndigheter. Dersom vandelskravet ikke er oppfylt, gis det ikke bevilling.

2.1.2 Tiltak: Utføre vandelsvurdering i driftsfasen

Drangedal kommune påser at kravet til uklanderligandel blant bevillingshaverne er oppfylt i driftsfasen. Vandelsvurderingen gjøres på bakgrunn av opplysninger kommunen har innhentet fra politiet og skatteetat. Vandelsvurdering kan også gjøres på bakgrunn av informasjon mottatt fra samarbeidspartnere etter opplysnings- og meldeplikten. Dersom vandelskravet ikke lenger er oppfylt, inndras bevillingen.

2.2 Delmål: Sikre seriøs drift

Drangedal kommune skal ha seriøs drift av salgs- serverings- og skjenkesteder.

2.2.1 Tiltak: Stille krav om konseptangivelse på søknadstidspunktet

Drangedal kommune krever en konseptbeskrivelse. En slik beskrivelse sørger for at bevilling gis på riktig grunnlag. Dersom konseptet endres etter tildeling av bevilling, og endringen er så omfattende at forutsetningene for innvilgelsen ikke lenger er oppfylt, vil dette utløse krav om ny søknad.

2.2.2 Tiltak: Utøve skjønn ved behov

Drangedal kommune skal ved behov utøve skjønn etter alkoholloven § 1-7a i søknadsbehandlingen. Bestemmelsen gir vide rammer for hvilke hensyn som kan tillegges vekt ved avgjørelsen av søknader om bevilling. Generelt kan alle hensyn som fremmer alkohollovens formål anses som relevante. Paragrafen får anvendelse både på objektive forhold ved selve salgs- eller skjenkestedet, og på de direkte eller indirekte involverte personers egnethet til å ha bevilling. Bruk av denne bestemmelsen kan bidra til bekjempelse av useriøs drift, arbeidslivskriminalitet og økonomisk kriminalitet. Vurderinger som gjøres etter denne bestemmelsen kan gi grunnlag for å avslå søknad om bevilling, innvilge for en tidsbegrenset periode eller innvilge på nærmere angitte vilkår.

2.2.3 Tiltak: Sette vilkår ved tildeling av bevilling

Drangedal kommune kan etter alkoholloven sette vilkår for bevillingen i samsvar med alminnelige forvaltningsrettslige prinsipper. Kommunen kan bare stille vilkår som er saklig begrunnet, det vil si vilkår som vil ivareta alkoholpolitiske og samfunnsmessige hensyn. Vilkårsstillelse vil for eksempel være aktuelt ved konsepter der forventede problemer kan avhjelpest ved å stille vilkår. Vilkår kan også stilles basert på kommunens erfaringer med stedet som tilsier at seriøs drift ikke kan oppnås uten vilkår.

2.2.4 Tiltak: Inndra bevilling midlertidig

Drangedal kommune inndrar bevillingen til de som får tildelt 12 prikker i løpet av en to års periode. En slik midlertidig inndragning har en preventiv effekt og vil ramme bevillingshavere som ikke etterlever regelverket. Effektiv sanksjonering vil bidra til å unngå konkurransevridding. Gjentakende midlertidige inndragninger vil i ytterste konsekvens føre til permanent inndragning av bevillingen

Nyttige linker:

[Alkoholoven med kommentarer - Helsedirektoratet](#)

[Alkoholforskriften med kommentarer - Helsedirektoratet](#)

<https://www.helsedirektoratet.no/tema/alkohol/ansvarlig-alkoholhandtering>